

Prioriteit c: Voedselinnovatie en een duurzame, gezonde samenleving

Achtergrond

Veranderingen in voedselaanbod, -keuzes en -omgeving zijn essentieel voor een gezondere samenleving en een toekomstbestendig voedselsysteem. Voeding beïnvloedt gezondheid sterk en speelt een rol bij chronische aandoeningen zoals obesitas, diabetes type 2 en hart- en vaatziekten. Tegelijkertijd hebben voedselproductie en -consumptie aanzienlijke impact op klimaat, biodiversiteit en waterkwaliteit. Innovaties in het voedselsysteem bieden kansen om zowel gezondheid als duurzaamheid te verbeteren.

Een integrale benadering is cruciaal, waarin voedselinnovatie, consumentengedrag en de voedselomgeving samenkomen. Dit sluit aan op kaders zoals de [Route- en Kanskaart \(REK\) 'Samen impact maken: duurzaam en gezond eten voor & door iedereen'](#) en het [Voedselmanifest 2050](#), die inzicht bieden in belemmeringen en kansen rond gezondheid, gezond opgroeien, vergrijzing, chronische ziekten waaronder welvaartsziekten, klimaatverandering, waterkwaliteit en biodiversiteit. Het gaat niet alleen om productontwikkeling of marktintroductie, maar om een samenhangende aanpak waarin duurzame, veilige en gezonde voedingsmiddelen in de praktijk worden ontwikkeld, toegepast en geaccepteerd, in samenwerking met alle relevante schakels in de keten.

Effectieve aanpakken combineren innovaties met systeem- en omgevingsmaatregelen zoals incentives, regulering en het sturen op duurzamer en gezonder aanbod, samen met sociale en culturele mechanismen en positieve spill-over effecten. Door motivatie, vaardigheden en een passend voedselaanbod te koppelen, neemt de kans op blijvend gedrag toe. Dit vraagt om een ketenbenadering waarin partijen van grondstofproducenten tot retail, foodservice, technologie, maatschappelijke organisaties, overheid en kennisinstellingen samenwerken aan technisch, economisch en gedragsmatig effectieve oplossingen.

Het Nederlandse voedselcluster behoort wereldwijd tot de koplopers op het gebied van duurzame en gezonde voedselproductie. Tegelijkertijd gaan de huidige voedselomgeving en consumptiepatronen gepaard met aanzienlijke maatschappelijke kosten. Voedselinnovatie biedt belangrijke economische kansen en moet bijdragen aan een gezonde, duurzame samenleving, maar kent ook uitdagingen zoals verdien capaciteit en ketenincentives. Succesvolle interventies en innovaties vereisen maatwerk per doelgroep, levensfase en transitiestadium, met betrokkenheid van alle ketenpartners.

Deze interventies en innovaties dragen bij aan bredere maatschappelijke ambities op het gebied van gezondheid, duurzaamheid en leefomgeving, zoals verwoord in onder andere de [KIA Landbouw, Water & Voedsel](#), de [KIA Gezondheid & Zorg](#) (30% minder ziektelast door ongezonde leefstijl in 2040) en de [Green Deal Duurzame Zorg](#), die zich richt op preventie, een gezonde leefomgeving en een kleinere ecologische voetafdruk.

Kortom: versnelling vraagt om samenwerking tussen disciplines, een multidisciplinaire aanpak en een ketenbenadering.

Op welke vraag moet de PPS antwoord geven?

Hoofdvraag: "Hoe vergroten we de impact van duurzame en gezonde voedselinnovaties op voedselconsumptie en voedingspatronen, met als doel verlaging van de ecologische voetafdruk, gezond opgroeien en preventie van chronische ziekten?"

Deelvragen

- Hoe kan bestaande kennis over duurzamere en gezondere voeding beter worden benut en vertaald naar (inter)nationaal schaalbare innovatieve concepten, producten en markten, en waar nodig worden aangevuld met nieuwe kennis?

- Hoe kan een duurzaam en gezond aanbod effectief worden geïntegreerd in de voedsel- en leefomgeving van consumenten, zodat dit leidt tot brede acceptatie en toepassing, en opschaling van interventies die aantoonbaar bijdragen aan preventie en duurzaamheid?
- Hoe kunnen ontwikkelingen in slimme technologie, data en AI worden vertaald en toegepast om duurzame en gezonde voedselinnovaties effectiever te introduceren en bij de juiste doelgroepen te brengen?

Praktische informatie

Er kunnen maximaal twee voorstellen binnen deze prioriteit worden gefinancierd met gereserveerde WR-capaciteit en/of PPS-subsidie van TKI Agri & Food. Daarnaast kunnen één of meer voorstellen worden gefinancierd door TKI Life Sciences & Health, in het kader van cross-over samenwerking.

Voorstellen moeten zich richten op minimaal twee deelvragen om een systemische aanpak te bevorderen en samenhang binnen het voedselsysteem en de interactie tussen consument, aanbod en omgeving te versterken. Voorstellen die minder dan twee deelvragen behandelen, komen niet in aanmerking voor beoordeling. Samenwerking die individuele belangen overstijgt en bijdraagt aan brede toepasbaarheid, opschaalbaarheid en impact wordt nadrukkelijk gestimuleerd.

In het voorstel dient via de SMART-methode concreet te worden aangegeven hoe de resultaten bijdragen aan de centrale vraagstelling en hoe projectpartners en andere betrokkenen samenwerken om de beoogde impact te realiseren.

Het MKB wordt expliciet uitgenodigd als essentiële schakel tussen innovatie en consument. Voorstellen die het verdienvermogen van het Nederlandse MKB versterken en bijdragen aan een toekomstbestendige, duurzame en gezonde voedselketen worden aangemoedigd. MKB-partijen kunnen binnen de PPS-constructie, volgens de voorwaarden van de PPS-call, ook in aanmerking komen voor financiering.